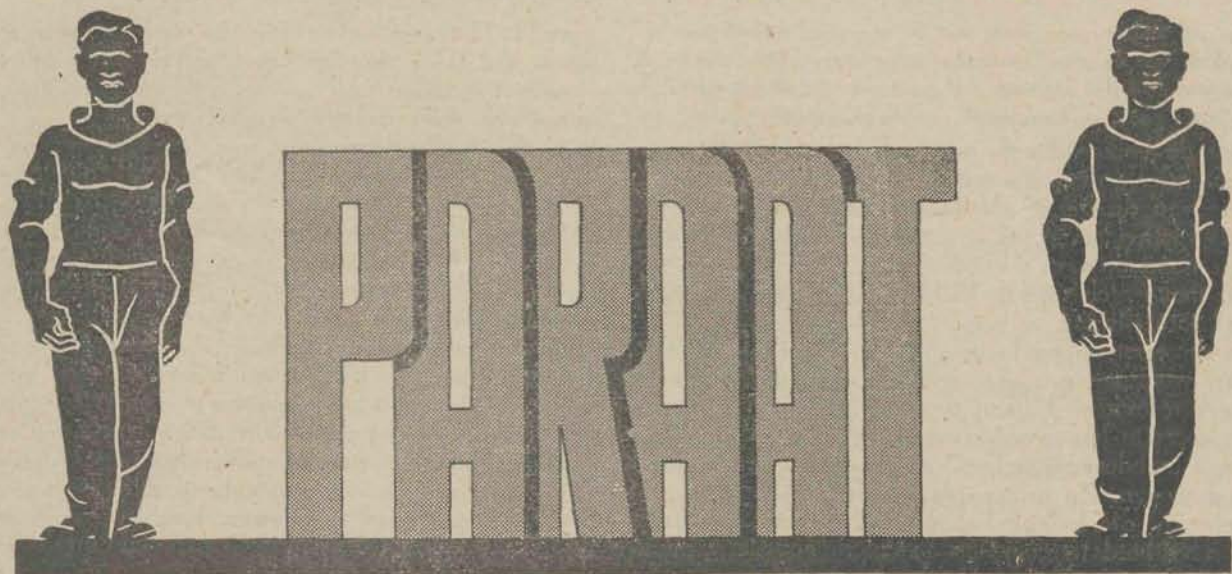

ew

<p>EERSTE NOVEMBERNUMMER</p>	<p>O, tijd, die komt — wiens stem wij in ons dragen Als een belovend, eens verlossend woord, Die eens den vloek van deze vloekbre dagen Oplost in Uw onmetelijk akkoord. Adama van Scheltema.</p>	<p>JAARGANG 1944</p>
----------------------------------	---	--------------------------

NAAR HET SOCIALISME

Als straks — moge het spoedig zijn — in ons land begonnen kan worden aan de arbeid van herstel en wederopbouw en als dan ook de weg moet worden gekozen naar de toekomst, wat zal dan de houding van de sociaal-democraten moeten zijn?

Voor hen zal allereerst eenvoudigweg gelden als voor alle Nederlanders: meewerken, mee aanpakken. Er zal ontzaglijk veel moeten gebeuren. Er zal bereidheid moeten zijn verder offers te brengen, nog deel te nemen aan de strijd in het Oosten; aan de bezetting van Duitsland, aan arbeid, in verband met de oorlogsgevolgen, die buiten het gevone kader valt en die soms zwaar en gevaarlijk zal kunnen zijn.

Al spoedig echter zullen er beslissingen zijn te nemen, waarbij een richting wordt gekozen.

Er zal — daarover bestaat vrijwel geen meningsverschil — leiding moeten worden gegeven aan het economische leven.

Arbeidsproblemen zullen in andere geest en doortastender moeten worden behandeld dan voor de oorlog. Arbeidsgelegenheid voor allen moet worden verzekerd.

Vernieuwing van ons staatsherstel wordt verwacht.

De verhouding tot Indonesië moet nieuw worden geregeld. Nederland zal zich hebben te uiten over internationale verhoudingen, al zal het daarbij slechts een bescheiden woord kunnen meespreken. Wij zullen bij al deze dingen met anderen hebben samen te werken en moeten pogen gezamenlijk tot een oplossing te komen. Maar wij moeten ook alle krachten inspannen om onze grote beginselen tot gelding te brengen. Wij moeten dadelijk en duidelijk een principieel socialistisch geluid doen horen. Planmatige economie is nodig, waarbij de vraag, wat in de eerste plaats wordt ingevoerd, waar het eerst crediten worden gegeven, in welke richting de productie wordt geleid, wordt beoordeeld uit het oogpunt van de best mogelijke voorziening

in de algemene volksbehoefte en verzekering van ruime arbeidsgelegenheid. Planmatige leiding dus bij herstel en wederopbouw bij voorziening met grondstoffen en machinerieën, bij de woningbouw, bij voedsel- en kledingvoorziening.

Maar daar boven uit voorbereiding van wezenlijk socialisme.

De planmatigheid, de ordening, de bedrijfsorganisatie, die thans velen willen aanvaarden, zijn noodzakelijk en kunnen een anti kapitalistisch karakter dragen.

Er is ook voor ons alle reden ze met kracht te bevorderen. Zij kunnen een grote stap vooruit betekenen. Maar als zij niet van een socialistische geest doordrongen worden en niet in hun consequenties tot socialisme worden doorgezet, dan zullen zij de klassenverschillen en klassentegenstellingen niet doen verdwijnen. Zij zullen rijkdom en armoede, zij het in wat verzwakte vorm, laten voortbestaan. En wanneer er voor winstmogelijkheden weer een betere wind gaat waaien, wanneer in het bedrijfsleven een opleving komt, waarvan men telkens geneigd is te vergeten, dat daarachter weer een inzinking dreigt, dan zullen anti-kapitalistische remmen gevaar lopen te worden losgelaten.

Amerika is een leerrijk voorbeeld. Toen Roosevelt daar, onder de indruk van de crisis gelegenheid kreeg tot invoering van zijn „New Deal” maatregelen, waarin zonder twijfel ook van socialistisch standpunt veel goeds lag, is dat door menigeen ook in Nederland toegejuicht als een aantasting van het kapitalisme langs vlotter en gemakkelijker weg dan door de zoveel weerstand ontmoetende socialisatie. Maar zodra het particuliere bedrijfsleven weer een veer van de mond kon blazen en gouden mogelijkheden in het verschiep zag, zette een felle reactie in tegen de „New Deal”, die voor een groot deel werd te niet gedaan. Wie het bankwezen, de grootbedrijven, die het economische leven beheersen, de grote concerns, wel aan rege-

len wil onderwerpen, maar niet tot gemeenschapsbedrijven wil maken; wie de grond particulier eigendom wil laten, ook indien hij niet door den eigenaar zelf wordt gebruikt, en het voldoende acht als pacht en koopprijzen worden vastgelegd;

wie de volkswoningbouw wel wil ordenen, maar grotendeels door particulieren wil doen invoeren; wie van de bestaande volkswoningen wel de huren wil vastleggen, maar ze eigendom van verhuurders wil doen blijven;

hij make zich over de **BLIJVENDE** resultaten geen te grote illusies.

In de eerstgenoemde gevallen zal de in de handen van weinigen geconcentreerde economische macht sterker invloed blijken te verzekeren dan in een democratie kan worden aanvaard. Zij zal ook door geen „medezeggenschap” afdoende kunnen worden opgewogen. En anderzijds zal de talrijkheid van de groepen, die belang behouden bij het herwinnen van vrijheid ten aanzien van verkoopprijzen, pachten en huren, de duurzaamheid van de wettelijke maatregelen bedreigen. Van het begin af zullen de ontduikingen talrijk zijn. En zelfs als de maatregelen worden gehandhaafd zullen zij, indien ze niet als overgang naar het socialisme dienen, nog betekenen, dat het arbeidsloze inkomen in al zijn vertakkingen als blijvend wordt aanvaard. De grote verschillen tussen vermogenden en wie enkel van hun arbeid moeten leven worden bestendig.

En alles te zamen, hoe belangrijk ook, zal niet de grote maatschappelijke vernieuwing brengen, die in de massa geestdrift kan wekken en tijdelijke moeilijkheden doet aanvaarden ter wille van een grote toekomst, die men ziet voorbereiden.

Het socialisme wil klein en middenbedrijf, waar zij een gezonde grondslag hebben en op doelmatige wijze aan de voorziening in de volksbehoeften meewerken; niet in hun eigen bestaan aantasten.

Daar zal met een geordende inschakeling in het geheel kunnen worden volstaan. Op de punten echter, waar in de werkelijkheid het economische leven wordt beheerst, daar is het niet voldoende, dat regelen worden gesteld, maar daar moet de gemeenschap rechtstreeks de leiding hebben, terwijl dan bij de bedrijfsvoering ook vertegenwoordigers van de werkers in het bedrijf en waar mogelijk van de verbruikers zijn in te schakelen. Daarvan spreken ook de Franse socialisatieplannen, waarover wij dezer dagen een korte mededeling in de bladen konden vinden.

Bij concerns met een internationale werking zouden bedrijven, met overwegende zeggenschap van de Regering op benoeming van de leiding, de voorkeur kunnen verdienen.

In een geval als de woningbouw is reeds gebleken hoe verenigingen van de bewoners een grote plaats kunnen innemen. Zo is de socialisatie te denken in allerlei vormen en schakelingen. De arbeiders hebben, waar zij tot bewustzijn waren gekomen omtrent hun plaats in de maatschappij, zich nooit blijvend bepaald tot strijd voor verbeteringen in de arbeidsverhoudingen. Hoe belangrijk die strijd ook is en tot welke grote resultaten hij veelal heeft geleid, hij liep toch telkens weer vast tegen enge grenzen, door kapitalistische verhoudingen

gesteld. Het doorbreken van die verhoudingen zelf moet het doel worden, niet enkel van politieke organisaties, maar ook van de vakbeweging. Zij zal straks ook weer daartoe worden gedrongen.

In andere volksgroepen, die vooral onder de onzekerheid van het kapitalisme zo pijnlijk hebben geleden, zal, mogen wij hopen, groter ontvankelijkheid voor de socialistische gedachten bestaan, dan vroeger. Inzonderheid de houding van intellectuelen, die meer dan andere groepen zijn tot het theoretisch doorschouwen en praktisch beïnvloeden van de maatschappelijke ontwikkeling; die daarbij ook een zedelijke roeping hebben en waarvan velen voorbestemd zijn tot leidende posities in de maatschappij; kan daarbij van betekenis zijn. Het besef, dat een ongeremd kapitalisme onhoudbaar is en dat ordening en planmatige economie noodzakelijk zijn, begint bij hen algemeen goed te worden. Kon het voor velen van hen komen tot een samenvloeien van hun denken en willen met de gedachten en gevoelens, die de strijd hebben bezielde, die tot nog toe, niet uitsluitend, maar toch in hoofdzaak door arbeiders werd gevoerd, dan zou dat op de toekomst beslissend kunnen inwerken. En de besten van hen zouden een diepe bevrediging kunnen vinden én in de grootse activiteit, die nodig zal blijken om de socialistische gedachte in wijde kring ingang te doen vinden, en in de arbeid in gemeenschapsdienst, rechtstreeks gericht op het welzijn van allen.

De arbeidsklasse van haar kant zal zich bewust moeten zijn, enerzijds dat zij zich niet moet isoleren, ook niet waar het gaat om politieke partijvorming, maar anderzijds dat zij, niet enkel in haar eigen belang, maar ook ter wille van het volksgeheel, naar het socialisme koers moet houden. Naar een democratisch socialisme, dat geen nieuwe klasseheerschappij wil, geen onderdrukking van klassen, volken of rassen. Een socialisme, dat ieder mens in zijn waarde wil eerbiedigen en de menselijke persoonlijkheid tot volkomen ontplooiing wil laten komen.

In die beginselen zal het socialisme zijn richtsnoer vinden, ook waar het in Nederland een democratie wil zien bestendig, die herzien kan worden en beter georganiseerd, maar niet mag worden verzwakt of verminkt. Zo zal het Indonesië willen zien groeien tot zelfstandigheid, met Nederland in vrijheid verbonden. Zo zal het ook in de internationale verhoudingen, ondanks de gerechtvaardigde gevoelens van felle verbittering, door oorlogsmisdaden gewekt, willen aansturen op een samenwerking tusschen de volkeren, die op den duur allen moet omvatten.

WIE ZAL DAT BETALEN.....?

Als een nog altijd welvarend land - al hadden tal van ondernemingen en honderdduizenden arbeiders geleden onder de gevolgen van de aanpassingspolitiek der heren Colijn & Co's - is Nederland door den oorlog overvallen. Het zal een verarmd en zwaar gehavend Nederland zijn, dat na den aftocht van den overweldiger tot den vredestoestand terugkeert.

HOE arm we na den oorlog zullen zijn, is nog niet ten volle te overzien.

De werkelijke rijkdom van ons land werd gevormd door zijn kapitaalgoederen: den cultuurgrond en de veestapel, de fabrieken en mijnen, de koopvaardijvloot en de havenwerken, het wegennet, de kanalen en sluizen, de spoorwegen, de bruggen, de openbare gebouwen en de woningen. Daarvan is voor een waarde van vele honderden millioenen vernietigd, gestolen of onbruikbaar gemaakt.

Het zal jaren duren voor de werkgelegenheid — reeds te klein en nog ingeschrumpeld in de decade vóór den oorlog — aan de valide arbeidersbevolking voldoende gelegenheid tot productieven arbeid zal geven.

Er dient onverwijld te worden begonnen met het herstel. Niet in den wilde weg: wie het meest betaalt, wordt het eerst geholpen. Materiaal, arbeidskracht en crediet moet zo worden toegewezen, dat de wederopbouw planmatig geschiedt, zó, dat voorgaat, wat voor het algemeen belang het meest dringend is.

Allerminst mag daarbij voorzitten het herstel van de oude bezittersklasse in haar vroegere beschikkingsrechten en voorrechten. De Staat, d.w.z. de door den Staat uit de bedrijven geschapen organen, beheerse en de wederopbouw en het crediet op zodanige wijze, dat de vruchten van het herstel voor een redelijk deel aan de gemeenschap toevallen.

Op het geslonken „nationale” bezit en de in waarde verminderde „goodwill” van het Nederlandse bedrijf rust een enorm gestegen schuldenlast. Een deel van de reserves der ondernemingen is ingeteerd, de verplichtingen zijn gestegen, de voorraden verbruikt, de machines versleten. Vooral de Overheidsschulden zijn schrikwekkend opgestapeld. Met hoeveel millarden is thans niet te schatten, evenmin hoeveel millarden de nog te erkennen verplichtingen voor schaden aan lijf en goed zullen vorderen. Alles te samen stellig een aanzienlijk veelvoud van de paar milliard Staatsschuld van vóór den oorlog.

Voor vele honderden millioenen meer dan vroeger heeft de Nederlandse Bank biljetten uitgegeven, die nu voor een belangrijk deel de portefeuilles der boeren, zwarte handelaren en aannemers van werk voor de Duitse weermacht vullen. De enige dekking hiervoor is . . . een vordering op het Duitse Rijk, welke de heer Rost van Tonningen bij zijn vertrek wel op zijn hoogedelgestrengen buik zal schrijven; en waarvoor dus de Nederlandse Staat zal opdraaien.

Door nieuwe biljetten uit te geven, de oude waardeeloos te verklaren en de omwisseling aan voorwaarden te verbinden, in bepaalde gevallen het oude bezit verbeurd te verklaren, kan voor ettelijke honderden millioenen de verplichting, die onereus verworven goed zou opleggen, teniet worden gedaan.

Blijft een enorme financieele verplichting voor de Nederlandsche natie. Wie zal die schuldenlast dragen?

We hebben het antwoord gehoord van lieden, die vóór alles de redelijkheid willen betrachten en dit menen te bereiken door op ieder een deel van den last af te wentelen. Natuurlijk op de rijken een groter deel dan op de bezitlozen.

Nu is in de democratische periode tussen 1918 en 1939 met de evenredigheid in het lasten-dragen niet zuinig de hand gelicht. De opbrengst der directe belastingen, die proportioneel worden gedragen, is niet noemenswaard gestegen; die van de belasting op de „verteringen” is verdubbeld — niet omdat de verteringen twee maal zo groot zijn geworden, maar doordat ze hoger belast zijn. En daarin droeg de arme allesbehalve proportioneel bij.

Voor zeker soort politici en begrotingsspecialisten ontstaat straks de dwingende noodzaak om voor een deel van het met de voldoening van rente en aflossing zwaar belaste budget dekking te zoeken bij de accijnzen op zout en tabak, invoerrechten en omzetbelasting, mitsgaders de nieuwe objecten, die hun vernuft zal weten op te sporen.

De arbeidersklasse was zwaar belast; zij moet na den oorlog ontlast worden. De kleerkast is leeg, huisraad moet worden aangevuld, de fiets is weg of versleten, het radiotoestel in beslag genomen, het vet van het lichaam geteerd; de koopkracht van loon, pensioen, ouderdomsrente, moet groter zijn dan voor de oorlog . . . of de vrede brengt bestendiging van de ellende, waarin de laatste oorlogsjaren ons hebben gedompeld.

De bezittende klasse zal de oorlogslasten moeten dragen. Zij is de enige, die ze dragen kan.

De afdoende en werkelijk redelijke manier om te voorkomen, dat Nederland voor een reeks van jaren van de algemene welvaart verstoken blijft; dat het zucht onder de cijns, die de oorlogskosten op Staat en gemeenten leggen, is: een zodanige heffing in-eens toe te passen, op het bezit, dat we den vrede met een schone, althans grotendeels gereinigde lei ingaan.

Het eenvoudigste lijkt: de schulden en verplichtingen van de Overheid voor 75 à 100 pCt. vervallen te verklaren. Aan de eisen van billijkheid beantwoordt een zo simpele oplossing echter allerminst. Er is geen enkele reden om de bezitters van grond, huizen, pandbrieven, hypotheeken, aandelen, buitenlandse fondsen, banktegoed, vorderingen, enz. niet over dezelfde kam te scheren. Begonnen worde met alle bezit, dat op de naam van vermogen aanspraak mag maken, te inventariseren. De verhouding van de waarde van dit „nationale” bezit tot de nationale schuld bepale voor welk percentage alle bezit moet worden belast om de oorlogsschuld te delgen.

Het is van het grootste belang, dat de omvang van deze heffing-in-eens zeer spoedig na het beëindigen van de oorlogstoestand wordt vastgesteld en ieders aansprakelijkheid bekend wordt. De afwikkeling daarvan zal wel niet zo eenvoudig zijn en stellig niet in een geforceerd tempo kunnen plaats hebben. Wat trouwens ook niet nodig is. Als op behoorlijk onderpand crediet wordt verleend tegen de voorwaarden, waarop Staat en gemeenten zelf hun verplichtingen nakomen, dan is het voornaamste bezwaar tegen geleidelijke afwikkeling opgeheven. Waarmee tevens de enige practische bedenking tegen een heffing-in-eens verval.

DUMBERTON OAKS

Het is niet nodig te slagen, om te volharden. Na de mislukking van de eerste Volkenbond wordt de tweede gesticht. Dit is de boodschap van Dumberton Oaks, het resultaat van het overleg tussen de vertegenwoordigers van de Verenigde Staten, Rusland, Groot-Brittannië en China. Hij wordt ingeschreven bij de Burgerlijke Stand als „Organisatie van de Verenigde Naties“. Wij zullen, korthedshalve hem maar Volkenbond blijven noemen. Of geeft men de voorkeur aan Voogdijraad? Want dit is een van de kenmerkende verschillen met de oude Volkenbond: het ontwerp voor de nieuwe brengt een belangrijke machtsverschuiving naar de kant van de grote mogendheden. In de oude was de toestand zo: in de Raad hadden de vijf grote mogendheden teder een vaste zetel; de kleineren hadden er tezamen negen; maar teder jaar moesten er drie aftreden. Herkiezing was niet uitgesloten, maar alleen bereikbaar voor een staat als Polen die zich niet geneerde afpersingspolitiek te voeren. In het plan van Dumberton Oaks hebben in de Veiligheidsraad als ook Frankrijk er in is opgenomen, de vijf grote bondgenoten in de oorlog een vaste zetel, en zes kleinere een losse. Zij hebben niet langer zitting dan twee jaar. Van deze zes zal er altijd wel een zijn, die met de vijf groten meestemt. Indien deze eenstemmig zijn, zal de vertegenwoordiging van de kleineren niet veel betekenen. Ook in ander opzicht zal deze machtsverschuiving tot uitdrukking komen. In de oude Volkenbond had de Algemene Vergadering bevoegdheden die in menig opzicht gelijkwaardig waren aan die van de Raad. In de nieuwe mag zij de niet-permanente leden van de Raad kiezen, en op aanbeveling, dat wil zeggen op last van de Raad, leden afzetten of schonen; maar het nemen van beslissingen in kwesties die bij de Raad in behandeling zijn, is haar ontzegd. De ledenvergadering zal een adviserend lichaam zijn. De Raad, d.i. het dagelijks bestuur, beslist. Er is in de vooroorlogse jaren uit de treure gelamenteerd over het machteloos geklets te Genève. Wat zal men horen, als ieder jaar uit alle landen der wereld de rederijke staatslieden bijeenkomen, die geen besluiten mogen nemen?

Men kan de stelling verdedigen, dat wat thans op papier is gezet, in wezen niet heel veel verschilt van de werkelijkheid van vroeger.

Geheel onjuist is dat niet; maar het is ook niet geheel juist. Al hebben, als het om zeer grote belangen ging, de Grote Mogendheden de feitelijke beslissing altijd in handen gehouden, van de kleinere hebben een aantal mannen van betekenis een invloed geoefend, die in den regel werkte ten gunste van het solidariteitsgevoel tussen de volken en het verantwoordelijkheidsgevoel voor elkanders lot.

Maar de machtsverschuiving bepaalt zich niet tot de verdeling der bevoegdheden tussen Raad- en ledenvergadering. De nieuwe Volkenbond krijgt een veel grotere bevoegdheid dan de oudere; er, deze wordt nagenoeg uitsluitend gelegd in handen van de R. ad. Hij krijgt de naam Veiligheidsraad en niet zonder reden, hij wordt verantwoordelijk gesteld voor de handhaving van de veiligheid en de vrede. Tot op zekere hoogte was de vroegere Raad dat ook. Maar bij de Veiligheidsraad zal de verantwoordelijkheid een veel grotere zijn dan een morele. Duiken er geschillen op tussen de volken, dan moet hij, evenals vroeger de Raad, alle middelen van bemiddeling, arbitrage en rechtspraak beproeven om een vreedzame oplossing te bewerken; maar als geen van deze helpt, moet hij diplomatieke- of economische maatregelen aanwenden, en, als uiterste middel, militair geweld. In het kort is dit een herhaling van de artikelen XV en XVI van het oude Volkenbondstatuut. Maar daar bleven de afzonderlijke staten vrij, de aanbevelingen van de Raad te aanvaarden en uit te voeren. Ook de militaire. In de berichten, waarover wij beschikken, wordt met name genoemd, de verplichting luchtmachtcontingenten ter beschikking te stellen van de Raad. Maar de bedoeling gaat stellig verder. Want de Raad krijgt de beschikking over een gewapende macht, waarvoor alle leden strijdkrachten en technische uitrusting beschikbaar moeten stellen en die over een militaire staf, die wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van de vijf grote mogendheden.

Het vage en dubbelzinnige artikel VIII van de oude Volkenbond, dat aanleiding heeft gegeven tot eindeloze agitatie, komt niet terug. In plaats van ontwapening wordt bewapening het parool... Bewapening, die blijkbaar uitgaat boven het contingent, dat voor de Veiligheidsraad, voor de handhaving van de wereld- de beschikbaar moet worden gehouden. Want ook regionale verdragen zijn toegelaten, verdragen die in een bepaalde hoek

van de aardbol de veiligheid moeten waarborgen. Niet alleen toegelaten; zij worden aanbevolen. Maar zij hebben de goedkeuring nodig van de Veiligheidsraad. Deze kan dus verhinderen, dat bepaalde groepen wapenen tegen elkander, dat er opnieuw een wedstrijd in bewapening ontstaat. Laat ons aannemen, dat hij aan de kleinen een wedstrijd niet zal toestaan; er wordt zelfs een controlestelsel voor de bewapening aangekondigd, met de bijvoeging, dat het internationaal moet worden goedgekeurd. Een nieuwe ontwapeningsconferentie? Laat ons geen malle vragen doen. Maar deze eis van internationale goedkeuring kan een minder prettige betekenis hebben. Het beste is maar, ronduit te zeggen hoe de zaken staan.

Als de nieuwe organisatie tot stand komt in de vorm, die wij met behulp van de berichten hebben aangegeven, zal het niet meer mogelijk zijn, dat benden als de Komikadji's van uit Bulgarije jaar in jaar uit strooptochten ondernemen in het Macedonische deel van Zuid-Slavië en Griekenland, of dat in een kamp in Hongarije oestasi's worden gedrield en in Italië moordenaars worden schuil gehouden, die naar Oost en West hun handlangers uitzenden om de vrede in gevaar te brengen. Zelfs kan, als bij de Veiligheidsraad de vaste wil er is, in Duitsland de opkomst van Rossbach, Ehrhardt en dergelijke terreurgroepen worden verhinderd. Maar de grote vraag is, hoe de Grote Vijf denken, niet over de bewapening van de kleinen, maar over hun eigene. Of zij voor de verzekering van de veiligheid, voor de de handhaving van de vrede, de nodige maatregelen zijn getroffen, of zullen overgaan tot de beperking van hun eigen bewapening tot de omvang, die nodig is voor de bescherming van hun binnenlandse orde. Zullen zij onderling besluiten tot vermindering en elkanders controle aanvaarden? Dit is de vraag, die rijst, als wij lezen, dat de aangekondigde controle internationaal moet worden goedgekeurd. Het antwoord ligt niet bij ons. Wij kunnen niet voorspellen, hoe groot de voldaanheid zal zijn over de vredesverdragen, als die eindelijk worden gesloten; wij weten niet, welke grieven zij zullen achterlaten, ook bij de groten; welke spanningen ook tusschen hen zal blijven bestaan, spanningen, waaruit opnieuw een beroep op wapengeweld kan worden geboren. Dat de groten zichzelf aan banden zullen leggen, valt met geen letter uit het spaarzaam nieuws te bespeuren.

Ook te spaarzaam om ons tot een oordeel in staat te stellen, is wat wij vernemen over de Economische en Sociale Raad, waar naar het schijnt al het werk, dat de eerste Volkenbond verrichtte op financieel, economisch, humanitair en philantropisch gebied, mitsgaders de gehele Organisatie van de Arbeid (het B.I.T.) zal worden ondergebracht.

Hier past ons dus het zwijgen. Voor zover wij een oordeel menen mogen uitspreken, luidt aldus:

Dat de grote mogendheden, die de mensheid verlossen van het schrikbewind der despotie, die de vrijheid, de beschaving, de mensenwaarde redden, de ontzagrijke macht, die daarvoor nodig is geweest, niet weer voetstoots uit handen geven, verwondert ons niet. Dat zij de duur gekochte vrede willen handhaven, zo nodig met geweld, vindt onze volledige instemming. Daarnaast rijzen vragen en bezwaren, die wellicht reeds in een nabije toekomst aanleiding zullen geven tot veel strijd.

Reeds dadelijk durven wij voorspellen, dat een aantal van de Veiligheidsraad uitgesloten staten, de regeling van de machtsverhouding zullen beschouwen als een onrechtvaardige achteruitzetting, ja, als een vernedering. Misschien zal de verplichting, aan alle leden opgelegd, om in de Volkenbondstad een permanente vertegenwoordiging te onderhouden, tot versterking leiden van de invloed van de kleinen. Een regeling bovendien, die aan ieder van de vijftig staten van de wereld precies de invloed geeft, die hun toekomst, moet worden uitgevonden.

Een eindoordeel kunnen wij eerst geven, als het plan in zijn geheel bekend is. Hoofdzaak is voor ons voorlopig, dat de Grote Mogendheden opnieuw de verantwoordelijkheid voor de vrede op zich nemen en naar allen schijn het met dit voornemen ernstiger menen dan hij de stichting van de eerste Volkenbond. Met horten er stoten, maar wij gaan vooruit. Laat ons dus onze schouders eronder zetten, opdat het nog wat sneller gaat!

LEZEN EN DOORGEVEN!